

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Anden behandling af lovforslag nr. L 231:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Af justitsministeren (Frank Jensen).

(Fremsat 21/4 99. Første behandling 29/4 99.

Betænkning 12/5 99).

Der var stillet 15 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Inge Refshauge (DF):

Dansk Folkeparti kan selvfølgelig ikke stemme for dette lovforslag, akkurat som vi ikke har kunnet stemme for de foregående lovforslag af samme skuffe.

I Dansk Folkeparti er vi som sagt så ofte før villige til at hjælpe flygtninge i nød, det være sig i kortere eller længere tid. Men vi er ikke villige til at tildele dansk indfødsret til alverdens sociale flygtninge.

Noget helt andet er, at Dansk Folkeparti har stillet spørgsmål til ministeren, om det er muligt at fratage f.eks. serbere, albanere og andre, der vælger at gå i krig for enten UCK eller Milosevic, det danske statsborgerskab. Svaret var, at det kunne man kun, hvis vi fik en lovændring.

En sådan lovændring ønsker Dansk Folkeparti og overvejer at fremsætte forslag herom. Vi mener nemlig, det er urimeligt, at mennesker med dansk indfødsret kan komme til at gå i krig mod NATO og dermed mod danske soldater. Et sådant forslag må kunne samle flertal i Tinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 12 stemte for, 96 imod.

Ændringsforslag nr. 2 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes, idet 11 stemte for, 97 imod.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes, idet 42 stemte for, 61 imod.

Ændringsforslag nr. 5-9, 10, 11 og 15 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12-13 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

20) Anden behandling af lovforslag nr. L 172:

Forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer. (Fuld løn til gravide funktionærer under sygdom, konkurrence- og kundeklausuler).

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).

(Fremsat 3/2 99. Første behandling 9/2 99.

Betænkning 12/5 99. Ændringsforslag nr. 11 af 18/5 99 uden for betænkningen af arbejdsministeren (Ove Hygum)).

Der var stillet 10 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af arbejdsministeren (Ove Hygum).

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Forhandling**Charlotte Antonsen (V):**

Det er trist, at regeringen med de ændringsforslag, der nu fremlægges, lægger op til et knæfald for venstrefløj, for den yderste venstrefløj i dansk politik, i en så vigtig sag som funktionærloven.

Det er funktionærloven, der indeholder bestemmelser om kunde- og konkurrenceklausuler, og der har vi faktisk hidtil i de fleste sager vedrørende funktionærloven set et meget bredt flertal i Folketinget, der stod bag, og sådan havde vi i Venstre gerne set, at udviklingen var fortsat:

Venstre ville gerne have deltaget i en opstramning på området her, men med de ændringer, der nu er lagt frem, kan vi simpelt hen ikke være med. Forslaget har bevæget sig alt for langt fra vores ønske, og regeringen har ikke reelt ønsket at lave en aftale med højrefløj og midten i salen. Jeg ved ikke, om det er efterlønnen, der spørger lidt endnu, eller hvad der er årsagen, i hvert fald har det ikke virket, som om regeringen har ønsket en egentlig aftale med Venstre og højre i salen.

Det, der især er problemet efter ændringsforslaget, er, at man økonomisk, altså betalingen, sidestiller konkurrence- og konkurrenceklausuler, og det er jo absurd, al den stund at funktionæren er langt værre stillet, når han på grund af en konkurrenceklausul ikke kan få ansættelse, ikke kan få et job et andet sted, hvorimod en konkurrenceklausul er langt mindre indgribende for den person, det går ud over, fordi man godt kan få et job, men bare ikke må stjele kunderne fra sin tidligere arbejdsgiver.

Vi føler i øvrigt, at forslaget har ændret sig meget fra udgangspunktet, og jeg synes, det er vigtigt her at komme med et enkelt citat fra et spørgsmål, der er blevet stillet i udvalget af ministeren, som netop jo hidtil og med det oprindelige lovforslag havde ønsket en meget stor forskel på kunde- og konkurrenceklausuler.

Ministeren siger i spørgsmål 30, bilag 44: »Jeg er stadig af den opfattelse, at kunderne er virksomhedens ejendom og deres eksistensgrundlag. På den baggrund finder jeg det mere end rimeligt, at en ansat også i prøvetiden kan omfattes af en konkurrenceklausul.«

Men her taler ministeren altså om, at kunderne er virksomhedens ejendom, og nu skal virk-

somheden altså til at betale for at få lov at holde på sine egne kunder. Det er absurd.

Jeg vil bede om, at forslaget kommer tilbage til udvalget mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Nu har vi jo hørt fru Charlotte Antonsens bemærkninger til de ændringsforslag, der er stillet, og det er jo rigtigt, at der i udgangspunktet, nemlig lovforslaget, var en ikke ringe forskel mellem konkurrence- og konkurrenceklausuler.

Men det, fru Charlotte Antonsen glemmer at sige i den sammenhæng, er jo, at det her lovforslag har været et stykke tid undervejs. Og efterfølgende, inden vi nogen sinde har fået vedtaget det her lovforslag, har vi jo fået konstateret, at adfærden uden for disse mure har ændret sig voldsomt og væsentligt, nemlig i retning af at man i stedet for at lave konkurrenceklausuler, som man rettelig burde, har skiftet til at lave nogle benhårde konkurrenceklausuler af én eneste årsag, nemlig at de var billigere for arbejdsgiverne.

Og det er begrundelsen, det er den væsentligste begrundelse for, at man forsøger økonomisk ikke helt at ligestille kunde- og konkurrenceklausuler, men det glemte fru Charlotte Antonsen at sige. At man fra de stærke kræfter ude i dette samfund, rådgivningsvirksomheder, rådgivningsorganisationer osv., allerede inden vi har fået vedtaget denne her lov, har sagt: Nu er der mulighed for spekulation, og det er præcis det, vi lukker med det her.

Jeg beklager, at de borgerlige og den borgerlige fløj i denne sag ikke har haft tilstrækkelig is i maven. Men det er det, det handler om.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Nu er det jo ikke Venstre eller de borgerlige, der oprindeligt er kommet med et forslag med tilbagevirkende kraft, og mon ikke det er det forslag, der på et tidspunkt lå i høringsssystemet, om at forslaget skulle have tilbagevirkende kraft, der har fået virksomhederne til at skynde sig? Det, jeg gerne vil spørge den socialdemokratiske ordfører om, er: Er der ikke kun med dette forslag tale om nye konkurrence- og konkurrenceklausuler? Og dermed modsiger ordføreren fra Socialdemokratiet jo faktisk sig selv, fordi der er tale om nye aftaler.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Hele ideen med forslaget til ændring af funktionærloven eller stramminger af konkurrence- og kundeklausulerne er jo grundlæggende at sikre, at der bliver færre lønmodtagere, der bliver omfattet af konkurrence- og kundeklausuler. Det er hele øvelsen. Der er simpelt hen alt for mange, der bliver bundet til deres arbejdspladser på en urimelig måde. Og da vi havde førstebehandlingen her i salen, var der også bred enighed om, at det var et problem, at det er problem, at der skal ske stramminger.

Det, vi desværre opdagede eller måtte konstatere, var, at i det oprindelige lovforslag, hvor man primært satsede på at stramme spørgsmålet om konkurrenceklausuler, skete der jo det, at de erhvervsadvokater, som skulle rådgive koncerner og virksomheder, faktisk ikke bare sagde, men skrev til deres virksomheder: Lad være med at lave konkurrenceklausuler, det bliver for dyrt. Flyt det over og lav nogle omfattende kundeklausuler; det har samme virkning, men det koster ingenting.

Så det er simpelt hen adfærden på arbejdsmarkedet, som har forårsaget, at vi har været nødt til at lave en stramning, også på kundeklausulerne.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Det, jeg sagde før, var, at der er nogle tydelige tendenser i hele rådgivningsverdenen til præcis at lave det, som hr. Ole Sohn var inde på, og som jeg var inde på i mit tidligere indlæg, og det er det, fru Charlotte Antonsen fuldstændig overser. Det er derfor, vi har lukket det hul.

Og så er det jo ikke rigtigt, som fru Charlotte Antonsen også siger, at kundeklausuler er lempeligere for både arbejdsgiveren og lønmodtageren, også med de ændringsforslag, der ligger. Fru Charlotte Antonsen glemte samtidig at sige, at i og med at der er tale om lempeligere klausuler, når vi taler kundeklausuler, så er det altså også væsentlig lempeligere og væsentlig nemmere for den pågældende medarbejder at få et andet stykke arbejde.

Og hvad sker der så, fru Charlotte Antonsen, når vedkommende får et andet stykke arbejde? Ja, så bortfalder erstatningen fra arbejdsgiveren. Det er det, der rent faktisk sker, at så er arbejdsgiveren fritaget for at betale i det øjeblik, medarbejderen får et andet stykke arbejde.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jamen jeg hører, at hr. Poul Erik Dyrland nu ændrer sit angreb. Så vil jeg svare på det nye angreb.

Jeg er fuldstændig enig med hr. Ole Sohn i, at der var et problem med, at kundeklausuler blev misbrugt og blev brugt, som om de var konkurrenceklausuler, og derfor har vi fra Venstre, som det er fremgået af pressen, som det fremgået under forhandlingerne, været indstillet på at stramme definitionen af kundeklausulerne, så vi sikrer, at det kun var de direkte kunder, der kunne blive tale om; at man altså ikke kunne misbruge en kundeklausul og gøre den til en konkurrenceklausul.

Men det, der er det store problem for regeringen argumentatorisk i forhold til det oprindelige forslag, er, at man nu har en økonomisk sidestilling af de to, og derfor vil jeg gerne igen spørge hr. Poul Erik Dyrland: Er det regeringens opfattelse, at det er værre for lønmodtageren at få en konkurrenceklausul frem for en kundeklausul? For det er i hvert fald Venstres opfattelse, at det værste for lønmodtageren er, at man simpelt hen ikke har mulighed for at få et nyt job, og derfor burde det være dyrere for virksomheden og for arbejdsgiveren at benytte konkurrenceklausul end kundeklausul, og den forskel har man jo opgivet med ændringsforslaget her.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jamen det er jo tom snak at stå her og sige, at man er indstillet på at stramme op omkring konkurrenceklausuler, når man samtidig udmærket godt ved, at det, der nu vil ske ude i samfundet, uden for disse mure, er, at man simpelt hen helt undgår konkurrenceklausulerne og i stedet for laver nogle behårde kundeklausuler, som har karakter af konkurrenceklausuler, fordi det er billigere. Det er tom snak at stå og sige sådan noget som det her.

Så er det rigtigt, at konkurrenceklausuler skal være strammere, de er strammere end kundeklausuler. Når man sammenligner de to former for klausuler, så er den økonomiske kompensation set i forhold til kundeklausulerne også lempeligere, end den er i forhold til konkurrenceklausuler.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jamen det sidste er ganske enkelt ikke korrekt. Det er nøjagtigt den samme pris, man ifølge ændringsforslagene skal betale for at benytte henholdsvis kunde- og konkurrenceklausul. Det kan regeringen ikke løbe fra. Det har vi sort på hvidt i ændringsforslagene.

Den eneste forskel er, hvornår betalingen skal falde, men beløbet er det samme.

Første næstformand (Birte Weiss):

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Forhandlingen omkring dette lovforslag har haft et deprimerende forløb, og det resultat, der nu formentlig kommer ud af det, er noget værre bras, som vil komme til at koste en række danske virksomheder dyrt.

Forhandlingsforløbet har været besynderligt. Det hænger måske sammen med, at det som udgangspunkt har været en vanskelig problemstilling at forholde sig til. Virksomhederne har en helt legitim interesse i at beskytte sig, både mod at medarbejderne kan tage arbejde i konkurrerende virksomheder, og mod at medarbejderne kan gå til en anden virksomhed og så tage nogle af den gamle virksomheds kunder med sig. Det er en helt legitim interesse, som virksomheden har i at beskytte sig.

Lige så legitim er lønmodtagerens interesse i naturligvis at være stillet så frit som overhovedet muligt, så man kan søge arbejde, hvor man har lyst, og tage ansættelse, hvor der er mulighed for det. Derfor gælder hele seancen her om, at man finder en fair og sober balance imellem disse modstridende, helt legitime hensyn.

Jeg var længe af den klare opfattelse under forhandlingsforløbet, at vi snakkede os ind til hinanden, og at der ville være gode muligheder for at finde frem til et fornuftigt, gedigent kompromis omkring dette spørgsmål. Men så kom det berømte møde en tidlig morgen ovre i Arbejdsministeriet – så tidligt, at jeg havde advaret alene mod tidspunktet, for det kommer der sjældent noget godt ud af. Under dette møde slår arbejdsministeren pludselig en kolbøtte, og hvad der skete i den forbindelse, ved jeg ikke. Måske har ministeren slået hovedet, men i hvert fald var det sådan, at hvad der før var dag, var pludselig blevet til nat, og hvad der før var rigtigt, var pludselig blevet forkert.

Fru Charlotte Antonsen fra Venstre havde et glimrende citat fra et af ministerens svar til udvalget. Det er et citat, der ikke kan gentages tit nok, og derfor vil jeg også igen gerne citere starten af svaret på spørgsmål 30, bilag 44, i Arbejdsmarkedsudvalget:

»Jeg er stadig af den opfattelse, at kunderne er virksomhedens ejendom og deres eksistensgrundlag.«

Derfor er det naturligvis helt i orden, at en arbejdsgiver ønsker at beskytte sin ejendom – hvad enten det er medarbejderens gamle computer, eller det er værktøjskassen, eller det er de kunder, den pågældende medarbejder har haft med at gøre i virksomheden. Det er fuldstændig legitimt, og ministeren har også erkendt tidligere, at det forholdt sig sådan, ved at stille nogle ganske lempelige regler op for kunde-klausuler. Men det var pludselig ikke godt nok mere; nu sidestiller man pludselig konkurrenceklausuler og kunde-klausuler, og det vil sige, at nu skal virksomhederne til at betale for at beskytte det, ministeren selv betegner som »virksomhedens ejendom«. Man skal betale en art beskyttelsespenge til de tidligere medarbejdere – det er næsten det mest præcise udtryk, jeg har kunnet finde frem til for at beskrive indholdet af det, ministeren foreslår.

Det må vi naturligvis i Det Konservative Folkeparti vende os imod. Vi er meget stærke modstandere af den begrebsforvirring, som ministeren og et flertal bag ham tilsyneladende nu begiver sig ud i. Vi vil stemme imod ændringsforslaget, og hvis ændringsforslaget alligevel bliver vedtaget, må vi med beklagelse meddele, at vi også bliver nødt til at stemme imod hele lovforslaget, selv om der er elementer i lovforslaget, der er ganske gode og fornuftige.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg synes da, der er grund til at minde hr. Knud Erik Kirkegaard om, hvad der i grunden er udgangspunktet for lovforslaget. Udgangspunktet var, at vi vil have begrænset misbruget af konkurrenceklausuler. Det var den fornemste opgave for dette Folketing at få begrænset misbruget af konkurrenceklausuler. Det er redeligt og sobert, det var vi enige om fra starten af, og det var vi også enige om set i lyset af førstebehandlingen.

Men efterfølgende kan vi jo konstatere, at det er omgivelserne uden for dette hus ikke enige i, selv om vi nu laver nogle begrænsninger, selv

om vi nu pålægger nogle forpligtelser ved indgåelse af konkurrenceklausuler. For hvad gør man, og hvordan er det, man rådgiver alle mulige steder? Man siger: Det er vi for resten fløjttende ligeglade med, nu laver vi kundeklausuler, for de koster os ikke noget. Og så står vi med præcis det samme resultat, når vi har fået vedtaget lovforslaget, hvis ikke vi får lukket det hul ved kundeklausulerne.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det sidste indlæg tyder på, at hr. Poul Erik Dyrlund slet ikke har forstået forskellen mellem konkurrenceklausuler og kundeklausuler.

Hvis der bliver lavet indgreb imod konkurrenceklausuler, og en virksomhed så beslutter i stedet for en konkurrenceklausul at nøjes med en kundeklausul, er der ingen ulykke i det, tværtimod. En person, der er udstyret med en kundeklausul, kan tage arbejde, hvor han vil, og det eneste, han ikke må, er at tage tidligere kunder med sig. Det er en ganske fornuftig udvikling, hvis den kunne gå i den retning.

Hvis man derimod forsøger at anvende kundeklausuler, så de reelt kommer til at virke som konkurrenceklausuler, er det naturligvis helt forkert. Men alle de juridiske rådgivninger, vi er blevet forsynet med, har klart sagt, at en kundeklausul, der reelt fungerer som en konkurrenceklausul, ikke er lovmedholdelig.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Den sidste bemærkning, hr. Knud Erik Kirkegaard kom med, er jeg fuldstændig enig i, og det er præcis dét, det handler om her: Benhårde kundeklausuler, som har karakter af konkurrenceklausuler.

Og hvem skal for resten afgøre, om det er tilfældet? Jo, det skal domstolene, og det vil altså sige, at vi kan sidde her og vedtage en lovgivning efter hr. Knud Erik Kirkegaards hoved, som med sikkerhed vil medføre hundredvis af sager, måske tusindvis af sager ved domstolene. Det er da ikke rimeligt, når vi er i den situation, at vi på forhånd kan se, at udviklingen bliver sådan, og derfor er der meget mere fornuft i at støtte det ændringsforslag, der er kommet fra ministeren om lukke hullet, så vi slipper for spekulatjonen.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Nu synes jeg, hr. Poul Erik Dyrlund skal bevare isen i maven, for det skrækszenario, han her opstiller, har intet med virkeligheden at gøre. Hvis vi kommer ud for, at virksomheder ønsker at anvende kundeklausuler som konkurrenceklausuler, vil der komme nogle retssager, og der vil danne sig en retspraksis. Virkeligheden i forholdet mellem virksomheden og medarbejderne vil hurtigt indrette sig efter denne retspraksis, så det skrækszenario giver jeg ikke fem flade øre for.

Susanne Clemensen (CD):

I CD er vi meget enige i det, som de to tidligere ordførere for Venstre og De Konservative har sagt her fra talerstolen i dag, for der er også efter vores opfattelse en grundlæggende forskel mellem brugen af konkurrenceklausuler og kundeklausuler. En konkurrenceklausul er immervæk meget mere vidtgående end en kundeklausul for lønmodtageren, og det er også derfor, at vi allerede ved førstebehandlingen sagde, at vi var positive over for en økonomisk adfærdsregulering, for så vidt angår konkurrenceklausulernes vedkommende.

Men vi ønsker altså stadig at fastholde, at der er denne grundlæggende forskel mellem konkurrence- og kundeklausuler; at kundeklausulerne er mere – hvad skal man sige – betydningsfulde for virksomhederne, og at deres indgribende karakter for arbejdstagerne er langt mindre end konkurrenceklausulens. Det er også derfor, de påstande, hr. Poul Erik Dyrlund nu kommer med – at så bruger arbejdsgiverne bare kundeklausulerne i stedet for, og så skrider hele grundlaget – er nogle løse påstande, i og med at loven ikke er trådt i kraft endnu, og at vi ikke ved, om lovgivningen vil komme til at virke på den måde.

Jeg synes, man skulle glæde sig over, at vi nu får kundeklausulerne ind i funktionærloven, og CD stemmer også for det ændringsforslag, som vi betragter som en opstramning af begrebet kundeklausuler. Derfor så vi meget gerne, at man undlod den økonomiske adfærdsregulering for kundeklausulernes vedkommende og benyttede sig af den revisionsbestemmelse, som også er kommet med, til at se på, hvordan det vil virke, før man tager de meget drastiske skridt, som der efter min mening ikke er noget grundlag for.

Derfor kan jeg sige, at CD også vil stemme imod det samlede lovforslag, hvis ændringsforslaget kommer igennem her inden tredjebehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Birte Weiss):

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen af arbejdsministeren er taget tilbage og erstattes af ændringsforslag nr. 11 uden for betænkningen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-3 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 af arbejdsministeren (Ove Hygum) vedtoges med 54 stemmer mod 52.

Ændringsforslag nr. 5-10 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredjebehandling.

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.12

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Anden behandling af lovforslag nr. L 190: Forslag til repatrieringslov.

Af indenrigsministeren (Thorkild Simonsen). (Fremsat 25/2 99. Første behandling 19/3 99. Betænkning 11/5 99).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredjebehandling.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredjebehandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Anden behandling af lovforslag nr. L 206: Forslag til lov om Hovedstadens Udviklingsråd.

Af indenrigsministeren (Thorkild Simonsen). (Fremsat 24/3 99. Første behandling 20/4 99. Betænkning 12/5 99. Ændringsforslag nr. 5 af 12/5 99 uden for betænkningen af Tove Videbæk (KRF)).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Tove Videbæk (KRF).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal gøre opmærksom på, at ændringsforslag nr. 5 uden for betænkningen af Tove Videbæk (KRF), der er omdelt i udvalget tirsdag, ved en fejl først er omdelt i salen her til morgen og derfor kun kan behandles med Tingets samtykke, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.